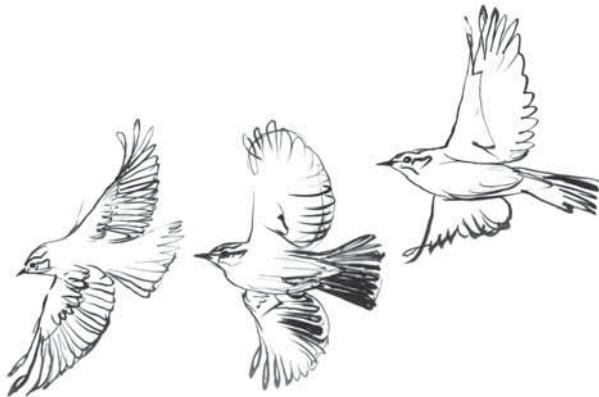

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Willow warbler

Løvsangeren yngler i Nordeuropa og østover til Østsibirien. Alle populationer, inklusive østsibiriske fugle, overvintrer i Afrika syd for Sahara. Vesteuropæiske fugle trækker mod sydvest til Den Iberiske Halvø, før de drejer syd mod Vestafrika, mens nordskandinaviske og finske fugle trækker mod sydøst til det østlige middelhavsområde. Løvsangeren findes i de fleste (især unge) skovbiotoper, men er talrigst i birke og pileskov. Den forekommer almindeligt over hele Danmark, og bestanden er relativt stabilt. Arten

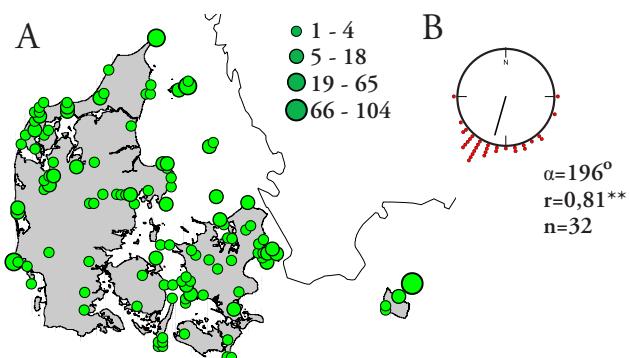

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).
B) Retning af direkte efterårstræk (juli-okt, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

lever primært af insekter. Trækket foregår om natten. Løvsangeren ankommer senere end gransangeren, fra midt i april, og borttrækket sker tidligere, august-september. Landet passeres af store mængder trækgæster i maj og i august-september.

Mærknings- og genmeldingsdata

Med i alt 252.245 ringmærkede løvsangere er arten den næst-talrigest mærkede art i Danmark, kun overgået af rødhals. Langt de fleste løvsangere er mærket

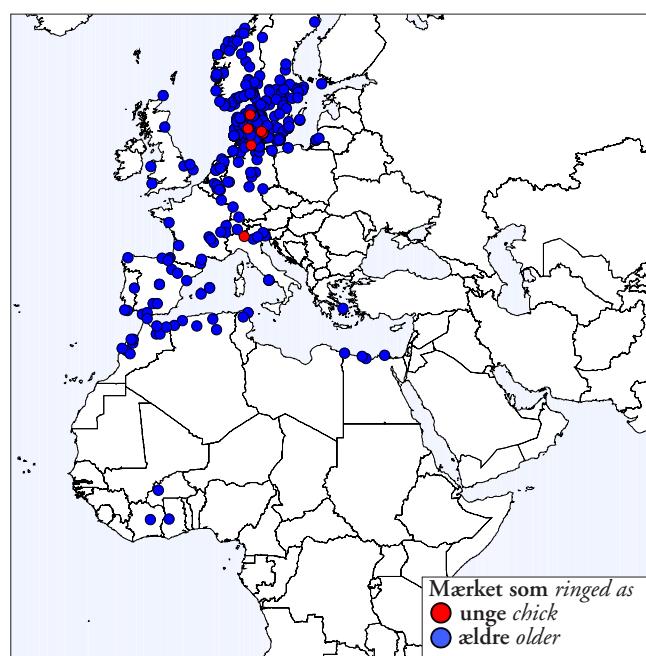

Fig. 1. Samtlige genfund af løvsanger ringmærket i Danmark (n=723). All recoveries of willow warbler ringed in Denmark (n=723).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 252.245

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger	No. of recoveries	723
-heraf uden for Danmark	Recovered abroad	257(36%)
Antal fugle	No. of individuals	651
-heraf mærket som unger	Ringed as chicks	9(1%)
Genmeldingsandel	Proportion recovered	0,3%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark		299
Ringed abroad and recovered in Denmark		

Ekstremer Extremes

Højeste alder	Oldest bird	6 år 9 mdr.
Længste afstand	Longest dist.	Elfenbenskysten 5.694 km
Nordligst	Northernmost	Norge Norway ($67^\circ 31'N$)
Sydligst	Southernmost	Elfenbenskysten ($07^\circ 40'N$)
Østligst	Easternmost	Ægypten Egypt ($31^\circ 22'E$)
Vestligst	Westernmost	Marokko Morocco ($09^\circ 17'W$)

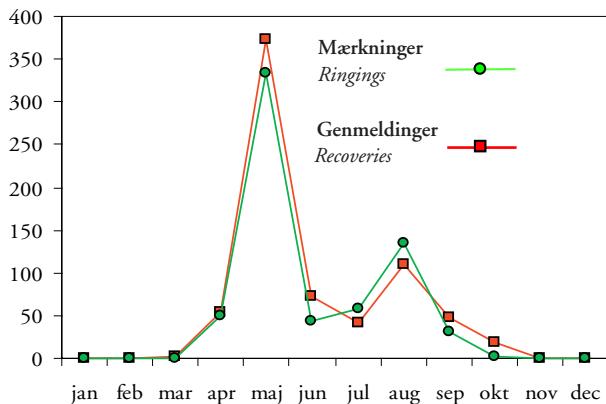

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af løvsanger. Month of ringing and recovery for recovered willow warbler.

med Zoologisk Museums ringe, men én er mærket af Odense Ringmærkestation og 1.947 af Dansk Ornithologisk Central. Store antal af løvsangere er mærket siden 1980'erne (fig. 4) med op til knap 12.000 på et år (1985, 1990).

I alt 651 (0,3 %) af de mærkede løvsangere er genfundet. Knap 60 % af de genfundne løvsangere er mærket vest for Storebælt (fig. 2A). De genfundne fugle er især mærket i træktiden, primært i maj (fig. 3). Mærkningslokaliteter for fugle med flest genfund er Christiansø (104), Blåvand (69), Skagen (42) og Læsø (42). Der er 37 genmeldinger af adulte danske ynglefugle og ni af fugle mærket som redeunger i Danmark. 299 løvsangere er ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark.

Træk og overvintring

Genfundene viser, at de danskmærkede fugle næsten udelukkende hører til den sydvesttrækkende bestand, som yngler i Vesteuropa og sydlige Skandinavien. Således er der kun enkelte fund nord for 64°N, og der er ingen fund af dansk-mærkede fugle fra Finland eller finsk-mærkede fra Danmark. En norsk-mærket fugl genfundet 19. september i Sydvestjylland var mærket så nordligt som Lofoten 31. juli. Fra maj til august er gennemsnitspositionerne i Danmark, og først fra september er de syd for Danmark (fig. 5).

En fugl mærket på Læsø 11. maj er genfundet i Nordvestfrankrig allerede 23. juli samme år, og der er genfund fra 15. juli i Schweiz og 6. august i Marokko af fugle mærket tidligere år i Danmark. 15 % (16) af genfundene i august ligger syd for Danmark. Efterårstrækket går primært mod sydvest (fig. 2B) over Den Iberiske Halvø og Nordvestafrika (fig. 6A), og i oktober er gennemsnitspositionen i Sydfrankrig (fig. 5). En fugl ringmærket på Christiansø (9. august) fløj til Madrid på 15 dage (144 km/dag). Et mindre

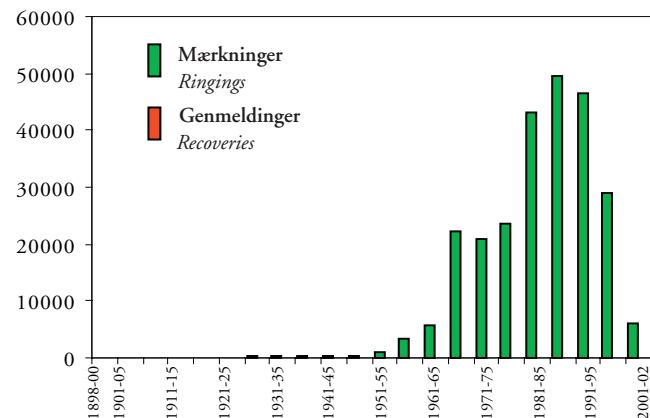

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for løvsanger ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of willow warbler ringed in Denmark.

antal fugle, mærket på Christiansø (4) og Flakfortet (1) og formentlig stammende fra nordlige eller østlige bestande, er fundet isoleret i den østlige del af Middelhavsområdet i Ægypten (3), Libyen (1) og Grækenland (1). Fuglene blev fundet i perioden fra 20. august til 28. september.

Fra vinterperioden foreligger to genfund (fig. 6A); 16. december Ghana og 8. januar Elfenbenskysten. Sammen med et forårsfund (16. maj) fra Mali antyder fundene, at de danskmærkede fugle i lighed med Vesteuropæiske og Sydkandinaviske løvsangere primært overvintrer i Vestafrika syd for Sahara.

Det sene fund fra Mali antyder, at afrejsen fra vinterkvarteret kan ske relativt sent, men ellers ligger forårsfundene i Middelhavsområdet i perioden 15. marts-10. maj. En fugl mærket i det centrale Algeriet er genfundet 13. maj samme år i København.

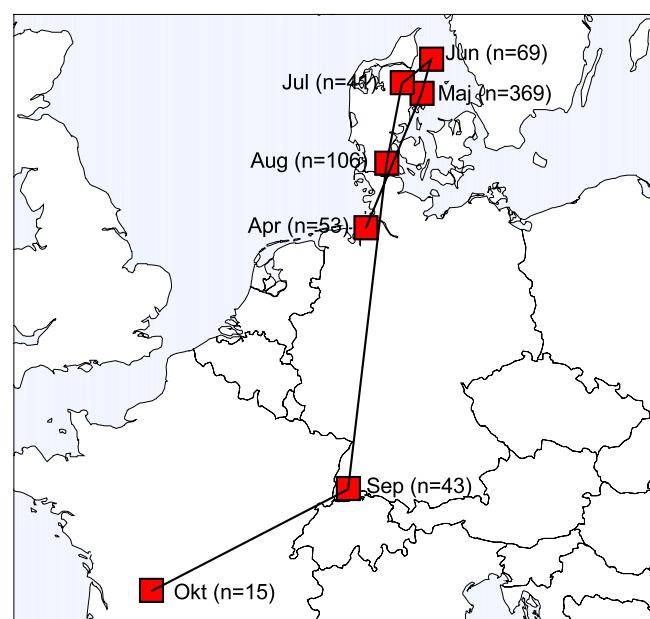

Fig. 5. Månedlige gennemsnitspositioner for løvsanger ringmærket i Danmark. Monthly mean positions for willow warbler ringed in Denmark.

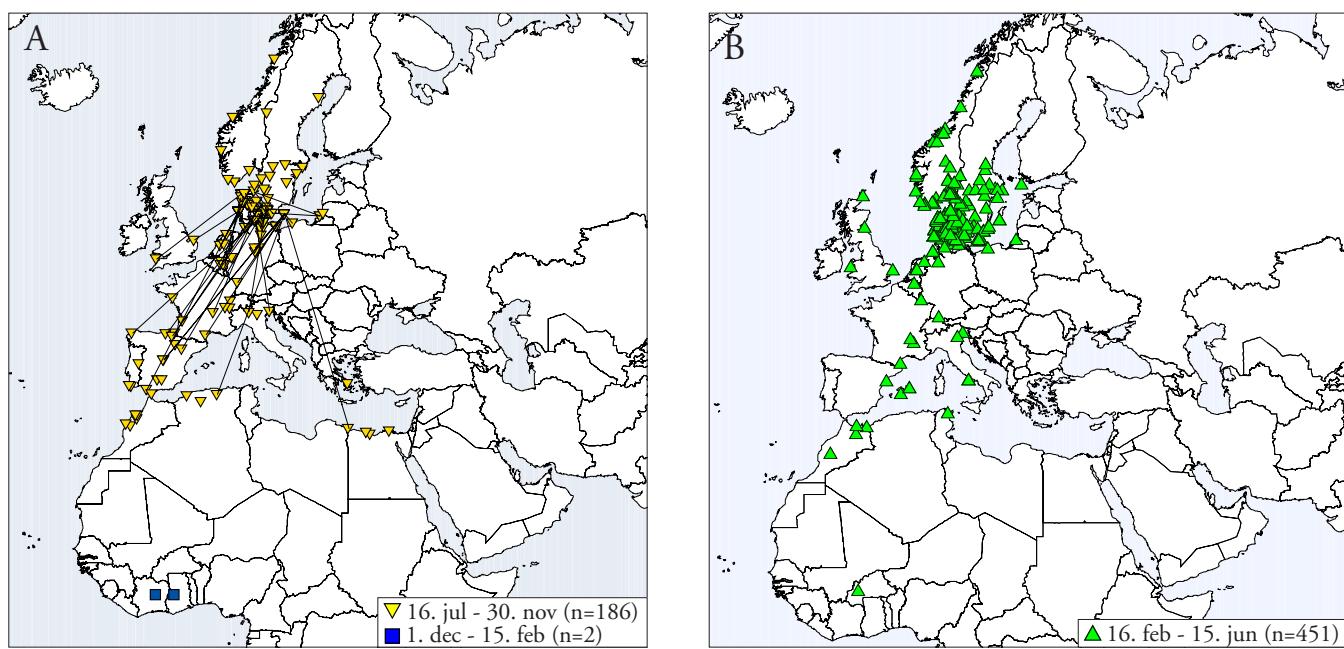
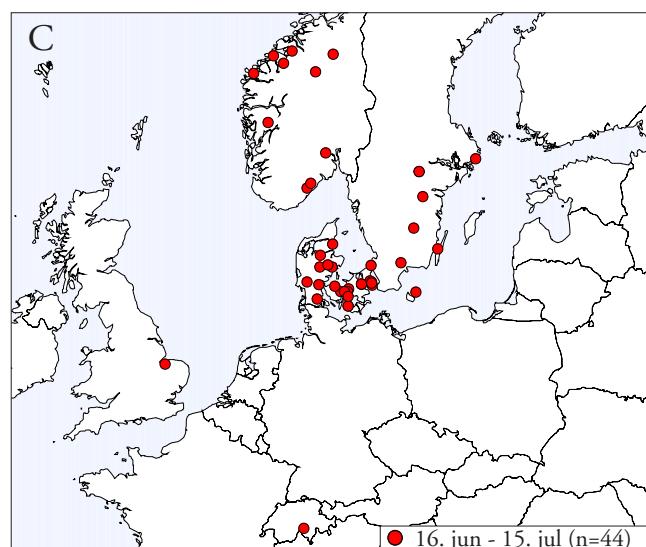

Fig. 6. Genmeldinger fra A) efterårs- og vinterperioden samt B) forårs- og C) sommerperioden af løvsanger ringmærket i Danmark. Linjer angiver direkte efterårstræk. Recoveries during A) autumn and winter and B) spring and C) summer of willow warbler ringed in Denmark. Lines indicate direct autumn migration.

I Middelhavsområdet går forårstrækket antagelig længere mod øst end efterårstrækket, mellem Spanien og Italien (fig. 6B). Forårsgenfundene i det vestlige Middelhavsområde (Nordvestafrika, Spanien, Frankrig og Italien) er således østligere end efterårsfundene i dette område ($P<0.01$). Dette afspejles også i de udenlandsk-mærkede fugle, hvor den østligste efterårs-mærkningslokalitet og vestligste forårs-mærkningslokalitet omkring Middelhavet begge er fra Mallorca (der er dog en efterårs-mærkning i Nordøstitalien). Første fugl i Danmark er fra 15. april, og hovedtrækket (knap 75 %) passerer i maj (370). Flere fugle har tilbagelagt større afstande på få dage om foråret. En fugl mærket 14. maj på Christiansø blev aflæst dagen efter på Læsø (332 km), og én mærket 11. maj i Blåvand blev aflæst dagen efter på Lista (300 km). Desuden blev en fugl, mærket 8. maj på Langli, aflæst 4 dage senere på Orkney, Skotland (193 km/dag), og to fugle mærket i maj i Skotland er genfundet hhv. 2 og 11 dage senere i Danmark. En fugl mærket i Rybachi (Kaliningrad) i maj er genfundet 8 dage efter på Christiansø, og fem fugle mærket i Sverige i maj er fundet syd for i Danmark (77-258 km borte) kort tid efter (1-6 dage).

Kun tre fugle mærket i yngletiden er genfundet i yngletiden i et efterfølgende år, alle samme sted, hvor de blev mærket. De kun ni genfund af fugle mærket

som redeunger er alle gjort nær mærkningsstedet, med undtagelse af et enkelt fra Italien i træktiden.

Genmeldings- og dødsårsager

De genfundne løvsangere er i høj grad fugle, som er aflæst i forbindelse med ringmærkning (fig. 8A). Blandt fugle med kendt dødsårsag er flest flojet mod et vindue, døde som følge af jagt, trafikdræbte, eller taget af kat (fig. 8B). Blandt løvsangere ringmærket som redeunger eller ungfugle og genfundet som døde er 79 % fundet i deres første leveår (fig. 9). Den ældste fugl blev ringmærket som mindst ét-årig 6. juni 1992 på Gjerrild Nordstrand og aflæst samme sted knap seks år efter, 29. april 1998.

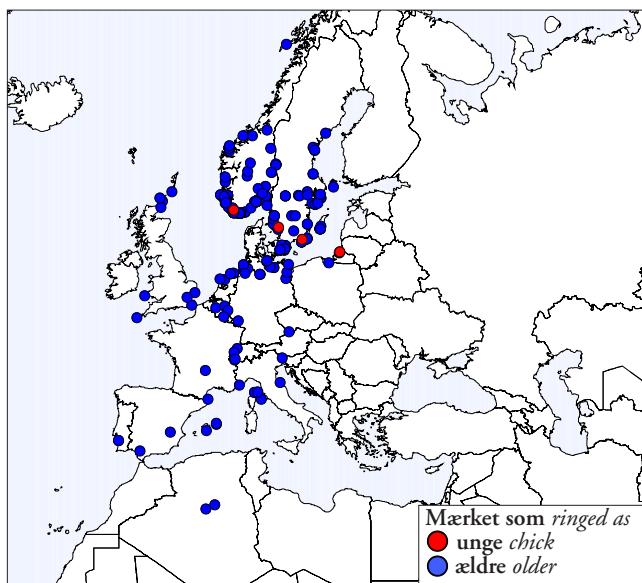

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for løvsanger ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=299). Ringing sites for willow warbler ringed abroad and recovered in Denmark (n=299).

English summary

The willow warbler is a very common breeding bird in all parts of Denmark. It arrives at the breeding grounds from mid-April and departs in August-September. Migrants pass through Denmark in large numbers from mid-April to early June and from August to early October. In Denmark the first willow warbler was ringed in 1923, with the highest numbers ringed in 1985 and 1990 (nearly 12,000). Only the robin has been ringed in greater numbers. The majority of the recovered birds were ringed during migration at the migration hotspots, mainly in May and to a lesser extent in

August. The willow warblers ringed in Denmark belong to the population migrating SW from the breeding areas in southern Scandinavia: only one bird has been recovered north of 34°N, and none of the birds has either been ringed or recovered in Finland. The mean position is in Denmark from May to August. Fifteen per cent of the August recoveries were south of Denmark, and by September the mean position is in southern Germany. Early birds have been recovered in northern France on 23 July, in Switzerland on 15 July and in Morocco on 6 August. Most of the birds migrate via the Iberian Peninsula and northwest Africa. A few birds, probably belonging to populations breeding further north or east, have migrated SE to the eastern Mediterranean (Egypt, Libya and Greece). Two birds have been recovered during winter in Ghana (16 December) and the Côte d'Ivoire (8 January), which together with a spring recovery from Mali (16 May) indicates that the birds winter in West Africa south of the Sahara. During spring, birds have been recovered in the Mediterranean from 15 March to 10 May. The spring passage of the Mediterranean is further east than in the autumn. The first bird was recovered in Denmark on 15 April, but the mean position is not in Denmark until May. Fast birds migrated from Christiansø to Læsø (332 km) and from Blåvand to Lista (300 km) in one day. Most of the recovered birds were recorded by ringers (70%). Of 216 dead birds, most had collided with windows, been hunted, collided with vehicles or were killed by cats.

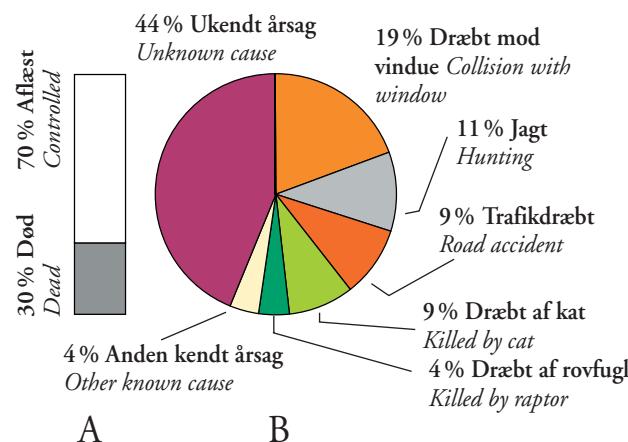

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager (n=723) og B) dødsårsager (n=216) for løvsanger ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=723) and B) cause of death (n=216) for willow warbler ringed in Denmark.

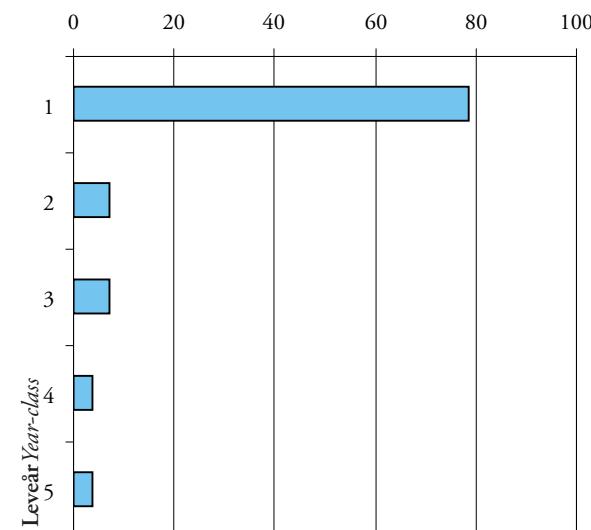

Fig. 9. Aldersfordeling af løvsanger mærket som redeunger eller ungfugle i deres første efterår og genmeldt som døde (n=28). Distribution on year-class of willow warbler ringed as nestlings or juveniles in their first autumn and recovered as dead (n=28).